

INDIVIDUALIZACIJA NASTAVE PRIMENOM ZADATAKA NA TRI I VIŠE NIVOA SLOŽENOSTI

Rezime: Individualizacija nastave na tri nivoa jeste jedan od oblika individualizacije. U radu se obrazlaže teorijska osnova ovog oblika individualizacije nastave. Dat je model pripreme organizacije nastavnog časa, obrazložena artikulacija časa i opisani primeri nastavnih listića za individualizaciju rada na času.

Ključne reči: individualizacija na tri nivoa težine, diferencirana nastava

izrada diferenciranih zadataka na tri nivoa složenosti zasniva se na normalnoj distribuciji sposobnosti i drugih individualnih potreba učenika u odeljenju u kome je 25% ispod prosečnih i oko 50% učenika koji postižu prosečne rezultate. Zadaci se diferenciraju prema očekivanim kategorijama učenika: bolji, srednji i slabiji. Grupe učenika diferencirane na bolje, srednje i slabije nisu homogene, već se unutar njih učenici diferenciraju po nivoima znanja. Zato i diferenciranje zadataka unutar pomenutih kategorija treba da omogući veće prilagođavanje zadataka pojedinim učenicima. Na ovaj način se ostvaruje veći stepen diferencijacije zadataka i individualizacije nastave. Postupak izrade diferenciranih zadataka mora da bude usklađen sa utvrđenim ciljem prvo se definišu ciljevi koji mogu biti različiti – uvežbavanje znanja na određenom nivou (reproduktivna, operativna i druga). Nakon definisanja cilja, postupa se izradi zadataka u tri varijante, prema nivoima složenosti (jednostavniji, srednje složeni i složeni). Ako se zadaci diferenciraju na više nivoa složenosti,

onda se, unutar svake grupe zadataka, mogu sačiniti varijante po nivoima.

Didaktički je opravdano sačiniti zadatke na više nivoa složenosti kako bi se različitim modalitetima nastava više prilagodila mogućnostima učenika. Ukoliko učenici u toku časa imaju mogućnost biranja različitih zadataka po nivoima složenosti, utoliko će i ekonomičnost i iskorišćenost intelektualnog kapaciteta učenika biti veća. Time će učenici, sve vreme časa biti misaono angažovani. Eksperimentalno je utvrđeno da ovaj oblik individualizacije nastave utiče na postizanje boljih rezultata u radu svih kategorija učenika.

Model pripreme organizacije nastavnog časa primenom rada na tri nivoa napredovanja

<i>Nastavni predmet:</i>	Svet oko nas
<i>Razred:</i>	II
<i>Nastavna tema:</i>	Biljke i životinje moje okoline
<i>Nastavna jedinica:</i>	Delovi biljke
<i>Sadržaj nastavne jedinice:</i>	Koren, stablo, list, cvet i plod, osnovne funkcije
<i>Predhodna nastavna jedinica:</i>	Grupe biljaka
<i>Naredna nastavna jedinica:</i>	Divlje životinje
<i>Tip časa:</i>	Ponavljanje s ciljem utvrđivanja
Operativni zadaci:	
<i>Obrazovni:</i>	Utvrđiti stečena znanja o glavnim delovima biljke i njihovim osnovnim funkcijama
<i>Vaspitni:</i>	Dalji rad na razvijanju logičnog i kauzalnog mišljenja. Formiranje sposobnosti za apstrakovanje i uopštavanje. Razvijanje interesovanja za upoznavanje biljaka.
<i>Funkcionalni:</i>	Usmeravanje učenika na čuvanje, negovanje i korišćenje biljaka. Postepeno uvođenje učenika i osposobljavanje za nove oblike rada.
<i>Oblici rada:</i>	Frontalni rad na tri nivoa težine
<i>Nastavne metode:</i>	Razgovor, pisani radovi, demonstracija, rad na tekstu
<i>Nastavna sredstva:</i>	Nastavni listići, grafofolije
<i>Nastavni objekat:</i>	Učionica

Struktura i tok časa

Uvodni deo časa
(5 minuta) Na početku časa učenicima pokazujem jednu biljku sa korenom. Oni govore koji su delovi biljke. Kada to ponovimo kažem im da će mo danas ponavljati gradivo vezano za delove biljke i njihovu funkciju. Podeliću učenike ne tri nivoa (prema oceni koju imaju iz „Sveta oko nas“. Prvi nivo (trešnja): učenici koji imaju nedovoljnu i dovoljnu ocenu iz sveta oko nas. Drugi nivo (kruška): dobri i slabiji vrlo dobri učenici. Treći nivo (jabuka): odlični i bolji vrlo dobri učenici. Nakon toga ću učenicima podeliti nastavne listiće sa uputstvima za rad. Učenicima ću napomenuti da pažljivo pročitju uputstvo za vežbu.

Glavni deo časa:
(30 minuta) Samostalan rad učenika. Nakon završetka rada na vežbi učenik proverava tačnost odgovora (tačni odgovori se nalaze na katedri. Pored tačnih odgovora učenik stavlja znak (+). Pitanje koje nije uspeo da reši učenik rešava pomoću uz pomoć nastavnika ili udžbenika ali se ona ne računaju u tačne odgovore jer je to učenik dopunio. Ako učenik tačno odgovori na 6 pitanja napisanu na listu oblika šljive i dalje radi tu istu vežbu. A ako reši 7 i više pitanja dobiće složeniju vežbu (listić oblika kruške).

Ako učenik koji radi vežbu na listiću oblika kruške tačno odgovori 1-3 pitanja vraća se na vežbu oblika šljive. Ako odgovori na 4-5 pitanja, radi i dalje vežbu koju je započeo, a ako odgovori na 6 i više pitanja dobiće složeniju vežbu napisanu na listiću oblika jabuke.

Učenik koji radi vežbu na listiću oblika jabuke ukoliko tačno odgovori na 6 i više pitanja može da dobije i dodatna pitanja. Uz vežbu ću podeliti i uputstvo za rad.

Završni deo časa:
(10 minuta) Analiza odgovora uz pomoć grafoskopa i ranije pripremljenih grafofolija, sa spiska Učenika po nivoima.